

ТАЛЕНТ, ЯКОМУ НЕ БЫЛО НАКАВАНА ПАСТАЛЕЦЬ –РОДНАЕ СЛОВА. 2017.№ 3. С.11-13

(У сакавіку 2017 г. спаўняецца 100 гадоў з дня нараджэння беларускага пісьменніка У.І.Кандрацeni)

Так аднойчы сказаў аўтару гэтых радкоў яго зямляк - вядомы беларускі паэт і празаік Рыгор Няхай, які быў сябрам Уладзіміра Кандрацeni.

Літаратурны талент гэтага пісьменніка высока ацэньвалі класікі беларускай літаратуры Кузьма Чорны і Пімен Панчанка, старшыня праўлення Саюза пісьменнікаў Беларусі 1934-1938 гадоў, аўтар тэксту Дзяржаўнага гімна БССР (1944), сааўтар тэксту Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь Міхась Клімковіч.

Уладзімір Ігнатавіч Кандрацeni нарадзіўся ў сакавіку 1917 года ў сялянскай сям’і ў вёсцы Смолічы Чырвонаслабодскага (цяпер Копыльскага) раёна Мінскай вобласці. Ён быў старэйшым з сямі дзяцей Ігната Кандрацeni. Пасля яго ў гэтай сям’і нарадзіліся Марыя, Адам, Іван, Надзя, Лёня і Саша. Між іншым, самы малодшы - Аляксандр Кандрацeni стаў генерал-маёрам і доўгі час узначальваў адзі н з аддзелаў Генеральнага штаба Узброеных Сіл Расійскай Федэрацыі.

Краязнаўца Іван Ігнатчык, характарызуючы дзяцінства і юнацтва Уладзіміра Ігнатавіча, адзначае:

“Ён стаў добрым сябрам і нянькай для сваіх сяцёр і братоў....Цікава, што яго мама Кацярына Спірыдонаўна навучыла яго рабіць хатнюю справу. Яна ласкай і сваёй дабрынёй закладвала ў душу хлопчыка любоў да роднай зямлі і песеннай спадчыны. А любоў да матчынай мовы яму прывіў настаўнік беларускай мовы і літаратуры Смаліцкай сямігодкі Іван Банькоўскі. Неўзабаве ў Смалічах арганізаваўся калгас, у які ўступіла ўся сям’я Кандрацeniў. Уладзіміру удалося асвоіць усе сельскагаспадарчыя работы. Ён улетку пасвіў жывёлу, касіў і абганяў бульбу, ды і цясларыць мог не горш за бацьку. Бацькі зычылі яму хлебаробскую прафесію. А ён пасля заканчэння сямігодкі паступае на рабфак (г.Бабруйск) і праз тры гады, у 1935 годзе яго заканчвае.. Далей вучыцца на літаратурна-лінгвістычным факультэце (дакладней, на літаратурна-лінгвістычным аддзяленні –Э.І.) Мінскага педінстытута, які закончыць з адзнакай. Давялося юнаку праз некаторы час працаваць настаўнікам у Чырвонаслабодскай сярэдняй школе. Знаёміў вучняў з гордасцю нашай літаратуры Максімам Багдановіча, Янкай Купалам, Якубам Коласам і, вядома ж, з творчасцю знакамітага земляка Кузьмы Чорнага. Прачытаў хлопчыкам і дзяўчынкам цудоўную паэму “Дзіва” Нічыпара Чарнушэвіча – вядомага паэта з Капыля. Літаратурны гурток на Бабруйскім рабфаку, калі вучыўся там Кандрацeni, даваў аматарам паэзіі і прозы веды аб беларускай літаратуры. І вельмі цанілася імя аўтара “Дзіва”.

Т радыцыі літгурткоўцаў Уладзімір Кандрацeni перанёс у школу. У яго былі планы такую літсуполку стварыць у Чырвонай Слабодзе, але прызыў у Чырвоную Армію, а затым вайна перакрэслілі задумы” [!]

Менавіта ў кароткі час працы Уладзіміра Ігнатавіча ў Чырвонаслабодскай сярэдняй школе адбылося апошняе спатканне Міколы Аўрамчыка з Уладзімірам Кандрацeni. Яны сустрэліся нечакана ў актавай зале ўжо іншага будынка Мінскага педінстытута, бо ў галоўным корпусе універсітэцкага гарадка пасля ўз’яднання з Заходняй Беларуссю быў штаб Беларускай вайскоў акругі. Да сеўняшняга дня Мікола Аўрамчык памятае, што Уладзімір быў апрануты ў

цёмна-карычневае скуранае паліто. Ён расказваў тады сябру Міколе пра суполку беларусаў у Маскву, на зборы якіх бачыў Максіма Лужаніна.

1. Ігнатчык І. Прызайк са Смалічоў // Слава працы (Районная газета Копыльскага раёна). 2012, 9.11

У час вучобы ў Мінскім педінстытуце імя А.М.Горкага прымаў актыўны ўдзел у грамадскай працы, пасябраваў з пачынаючымі літаратарамі, з многімі будучымі вядомымі беларускімі паэтамі і прызайкамі.

Арыгінальны беларускі паэт Мікола Аўрамчык нагадвае:

“Калі я паступіў на першы курс літфака Мінскага педінстытута, Уладзімір Кандрацень вучыўся ў ім на чацвёртым курсе. Неяк адразу мы пазнаёміліся і хутка зблізіліся.

Яны з Іванам Грамовічам жылі ў адным пакоі студэнцкага інтэрната, што знаходзіўся ў падвалек галоўнага корпуса Універсітэцкага гарадка.

Дарэчы, у гэтым пакоі яны і пазнаёмілі тады мяне са сваімі сябрамі, настаўнікамі завочнікамі Піменам Панчанкам і Рыгорам Нехаём...

Уладзімір быў сярэдняга росту, рыжавалосы, сардэчны і да самазабыцця адданы літаратуры. Да яго вельмі прыхільна ставіўся Кузьма Чорны, з якім у Кандрацёні былі прыезныя адносіны. Мне с атому давялося быць маўклівым сведкам той сяброўскай сустрэчы ў даваенным Доме пісьменнікаў пасля вызвалення Кузьмы Чорнага з-пад арышту. Наш славуты прызайк бачыў у маладым аўтары здольнага пісьменніка...

У мяне захавалася наша невялікае фота. Мы сядзім побач з Уладзірам. Ён трымае на ўлонні загонутую ў газету кнігу. Гэта яго першы зборнік “Любоў”, выдадзены ў Мінску ў 1938 годзе. Кніга гэтая таксама ўцалела ў маёй роднай вёсцы сярод студэнцкіх канспектаў. Вось які надпіс пакінуў на ёй Уладзімір:

“Мікола!

Мастацтва патрабуе самаахвярнасці. Гэта – праўда. Аддадзім жа яму ўсё таемнейшае, што ёсць у сэрцах нашых.

2.6.39 г. Ул.Кандрацёня”[2, с.89]

Літаратурная дзейнасць Уладзіміра Кандрацёні пачалася ў 1932 годзе. У мазырскай газеце “Палесская праўда” за 10 верасня 1932 года было апублікавана яго апавяданне “Спаганяюць падаткі”. У той час Уладзіміру было ўсяго 15 гадаў.

Праз два гады – у 1934-м годзе ў газеце “Літаратура і мастацтва” пабачылі свет яго артыкулы “Добры верш” (6 красавіка) і “Літаратурны рух у заняпадзе” (10 верасня)

1935-ы год азнаменаваўся тым, былі надрукаваны апавяданні “Днямі асеннімі” (часопіс “Полымя рэвалюцыі”, № 3) і “Крык гневу” (Тамсама. № 10), артыкул “У літгуртку Бабруйскага педрабфака” (ЛіМ. 26 сакавіка). У той час Уладзімір быў першакурснікам літфака Мінскага педінстытута імя А.М.Горкага.

У 1936-м выйшлі ў свет апавяданні У.Кандрацeni “Фінал” (“Полымя рэвалюцыі”, № 5) і “Капа сена” (Тамсама, № 8) і “Днямі асеннімі” (“Работніца і сялянка Беларусі”, № 2,3).

У 1937 годзе юнаку споўнілася 20 год і ён стаў аўтарам апавядання “Каля граніцы” (“Полымя рэвалюцыі”, № 9-10).

Асабліва памятным для 21-гадовага Уладзіміра Ігнатавіча 1938-ы год.

Па-першае, у Мінску выйшла ў свет першая і, на вялікі жаль, адзіная яго кніга апавяданняў “Любоў”, у якую ўвайшлі чатыры яго апавяданні “Фінал”, “Капа сена”. “Каханне” і “Каля граніцы”.

Па-другое, гэты твор атрымаў даволі высокую ацэнку класіка беларускай літаратуры Кузьмы Чорнага ў яго рэцэнзіі “Пра аповесць У. Кандрацeni : Каханне” (“ЛіМ”, 22 чэрвеня 1938 г.) і былога кіраўніка пісьменніцкага саюза Беларусі Міхася Клімковіча ў яго рэцэнзіі “Аповесць маладога пісьменніка” (“Звязда”, 11 студзеня 1939 года).

А літаратурны крытык П.Хадановіч у рэцэнзіі пад назвай “Любоў і нянавіць” (“ЛіМ”, 12 верасня 1939 года) адзначаў:

“Любоў” – першы зборнік апавяданняў маладога празаіка Уладзіміра Кандрацeni. Ад першай да апошняй старонкі зборнік радуе чытача арыгінальнасцю, жыццёвым аптымізмам, уласным падыходам да вырашэння самых складаных тэм...

Кожны твор Кандрацeni – глыбока рэалістычны кавалак жыцця, кожная апісваемая падзея навучае любіць радзіму. народ, партыю і ненавідзецца ворагаў – ваўкоў у чалавечым абліччы.

Кандрацeni добра зразумеў залатое горкаўскае правіла, што “іменна вобразамі .. больш возьмеш, чым словамі, як бы яны ні былі прыгожы”.

Вобраз – персанаж, вобраз – рэч, вобраз-пейзаж у творах Кандрацeni адыгрываюць вялікую ролю, нясуць вялікую ідэйную і мастацкую нагрузку...

Мастацкая сіла апавядання “Фінал” .у яго жыццёсцвярдзальнасці...

Шмат хвалюючых мясцін маем мы ў “Фінале”. Малады пісьменнік умела выкарыстоўвае дэталі для стварэння скульптурна рэльефных вобразаў і сітуацый. Ён даволі скупы на мастацкія фарбы і гэта трэба толькі вітаць. Кандрацeni, напрыклад, пачуцці хвалявання перадае двума-трыма мазкамі:

“Нечакана з-за крутога ўзгорка паказалася фурманка. Мужчыны моўчкі хапіліся зашпільваць ватоўкі – з пальцаў выслізгалі непадатлівыя гузікі”. Сказана проста і праўдзіва!

...Значным крокам наперад у творчым развіцці Кандрацeni з’яўляецца яго невялікая аповесць “Каханне”. У аповесці малады пісьменнік паставіў перад сабой вялікую, цяжкую. Але патрэбную тэму – тэму выкарчоўвання перажыткаў капіталізму ў свядомасці людзей. Ідэя твора раскрываецца ў рэпліцы Саўкі:

“От што, чалавеча. Табе і душу трэба падмаладзіць: на ёй многа сажы асела ад старога коміна. Завесці-б цябе ў лазню ды венікам, венічкам гарачым. Каб тая сажа змылася”...

Увогуле зборнік твораў Уладзіміра Кандрацeni “Любоў” гаворыць аб вялікіх магчымасцях маладога празаіка”[3, с.2]

3.Хадарэнка П. Любоў і нянавісьць //Літаратура і мастацтва, 1939, № 32, 12 верасня

Зразумела, аўтар гэтага зборніка быў чалавеком свайго часу, і гэта павінны ўсведамляць сённяшнія чытачы часопіса “Роднае слова”.

Па-трэцяе, менавіта Кузьма Чорны пасля выхаду ў свет кнігі Уладзіміра Кандрацeni “Любоў” даў яму рэкамендацыю для ўступлення ў пісьменніцкую арганізацыю Беларусі. Такім чынам, ён стаў членам Саюза пісьменнікаў БССР”.

У 2005 годзе вядомы беларускі паэт Мікола Аўрамчык напіша:

“Я добра памятаю, як на пашыраным пленуме праўлення пісьменцай арганізацыі ў 1938 годзе ў яе шэрагі былі ўрачыта прыняты Пімен Панчанка і Уладзімір Кандрацeni. Аб творчасці апошняга даклад на гэтым пленуме рабіў не абы-то, а сам Кузьма Чорны.

Свой шлях у беларускую літаратуру Уладзімір ігнатавіч пачынаў упэўнена і трыумфальна”[2, с.89].

2.Аўрамчык М. У вянок памяці. Уладзімір Кандрацeni //Скрыжалі памяці. У трох кнігах. Кн.2. Мн.: “Беларускі кнігазбор”, 2005.

Па-чацвертае, у тым жа 1938 годзе Уладзімір Кандрацeni разам з Піменам Панчанкам былі ўдзельнікамі Усесаюзнай нарады маладых пісьменнікаў у Маскве.

Разам тым у 1938 годзе над асобай і творчасцю маладога пісьменніка пачалі згушчацца чорныя хмары.

На адным з пасяджэнняў XVII з’езда Кампартыі Беларусі, які адбыўся ў чэрвені 1938 года першаму сакратару ЦК А.А.Волкаву паведамілі, што ў Саюз пісьменнікаў БССР прынялі некалькі маладых літаратараў, на якіх у НКУС рэспублікі заведзена агентурная справа. Інфармацыя была “вельмі дарэчы”, бо ў справаздачным дакладзе пра дзейнасць творчых саюзаў гаварылася мала. І гэты недагляд можна было паправіць у заключным слове. Атрымлівалася, што пры патуранні кіраўніцтва Саюза пісьменнікаў БССР пасля праведзенай чысткі ў 1937годзе ворагі зноў пранікаюць у пісьменніцкі саюз. Таму А.Волкаў адразу запатрабаваў тлумачэння ў дэлегата з’езда старшыні ССПБ Міхася Лынькова і пісьмовага пацвярджэння ў другога дэлегата з’езда наркома НКУС БССР Аляксея Наседкіна.

М. Лынькоў свае тлумачэнні перадаў 13 чэрвеня, у якіх даў станоўчую ацэнку як творчасці, так і грамадскай дзейнасці маладых пісьменнікаў. Гэтыя тлумачэнні знаходзяцца ў фондах Нацыянальнага архіва рэспублікі Беларусь. У іх дадзены звесткі аб групе маладых беларускіх пісьменнікаў: Эдзі Агняцвет, Уладзіміру Кандрацeni, Моне Дзяхцеры, Пімене Панчану, Алесе Жаўруке. Міхаіле Калачынскім і Усеваладзе Краўчанку.

Уладзімір Ігнатавіч ішоў другім. Аб ім гаварылася:

“2.КАНДРАЦЕНЯ Уладзімір, 1917 года нараджэння, камсамolec. з калгаснікаў. Вучыцца ва ўніверсітэце (на самой справе, ён вучыўся ў Мінскім педінстытуце-Э.І.). Прыняты ў саюз у 1937 г. кандыдатам, у маі месяцы 1938 года пераведзены ў члены Саюза. Напісаў вельмі яркую. Праўдзівую аповесць пра сучаснае калгаснае жыццё. Пра жыванне перажыткаў капіталізму ў свядомасці людзей. Сам па сабе сціплы, працавіты хлопец”.

Станоўчыя ацэнкі вышэйназваных пісьменнікаў М.Лынькоў паўтарыў і ў сваёй прамове на з’ездзе, з якой выступіў 14 чэрвеня 1938 года. Архіў захаваў рэпліку А.А.Волкава на фразу М.Лынькова аб “ачышчэнні ад ворагаў” : Не зусім ачысціліся!”.

У той жа дзень першы сакратар ЦК КП(б)Б А.А.Волкаў атрымаў інфармацыю і з 4-га аддзела НКУС за подпісам начальніка 6-га аддзялення 4-га аддзела УДБ НКУС сяржанта бяспекі Фёдарова. Тэкст інфармацыі быў наступны:

“т.Волкаву

толькі асабіста

ДАВЕДКА АБ НАЯЎНЫХ У 4-м АДДЗЕЛЕ
АГЕНТУРНЫХ МАТЭРЫЯЛАХ НА ГРУПУ
МАЛАДЫХ БЕЛАРУСКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ”

У гэтай даведцы былі такія радкі:

“2. (першым ішоў П.Панчанка –Э.І.) КАНДРАЦЕНЯ Уладзімір. 1917 г.н., з калгаснікаў, вучыцца ва ўніверсітэце.

Распрацоўваецца па агентурнай справе “Арганізатары”. Звязаны з шэрагам удзельнікаў нацфашысцкай арганізацыі з асяроддзя пісменнікаў.

Па ініцыятыве старшыні саюза пісьменнікаў лынькова кандраценя разам з Панчанкам на пренуме Саюза пісьменні каў. Які праходзіў у маё 1938 г. у Мінску. Нягледзячы на тое, што яны творча сябе ніяк яшчэ не праявілі, былі пераведзены з кандыдатаў у члены Саюза пісьменнікаў БССР. На паказаным пленуме выступаўшыя пісьменнікі, удзельнікі распрацоўкі “Фашысты” Броўка і іншыя абаранялі Кандраценю і Панчанку, вылучаючы іх з асяроддзя іншых маладых пісьменнікаў”.

Нельга не згадзіцца з думкай аўтарытэтнага беларускага вучонага-гісторыка Р.П.Платонава, што з-за таго, што “кампраметуючага матэрыялу” яўна не хапала . а на чатырох маладых літаратараў (Каган-Агняцвет Эдзі, Дзяхцяра Моню, Жаўрука Алеся і Калачынскага Міхаіла –Э.І.) яго зусім не было, а.волкаў быў вымушаны прызнаць, што 2сэнсацыі2 з гэтай справы не атрымаецца і ўзнямаць пытанне аб ёй на з’ездзе няма падстаў.

Па-сутнасці, адзначае Р.П.Платонаў, Міхась Лынькоў сарваў сваімі “звесткамі” і выступленем на з’ездзе чарговую правакацыю. Якую рыхтаваў супраць пісьменніцкай арганізацыі 4-ы аддзел НКУС на чале з яго начальнікам старшым лейтэнантам

дзяржбяспекі В.Ермалаевым. Гэтага старшыні ССПБ не даравалі, і 19 чэрвеня ў ЦК КП(б)Б паступіў новы кампрамат – цяпер ужо на яго самога:

“Зуім сакрэтна

ДАВЕДКА НА КАНДЫДАТА Ў ДЭПУТАТЫ

ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БССР

ПА СУРАЖСКОЙ ВЫБАРЧАЙ АКРУЗЕ

МІХАІЛА ЦІХАНАВІЧА ЛЫНЬКОВА

...Звяртае на сябе ўвагу такі факт: на праходзішым у маі г.г. пленуме Саюза савецкіх пісьменнікаў Лынькоў заклікаў у абарону маладых пісьменнікаў Кандрацені і Панчанкі, на якіх мы маем даныя пра іх сувязі з нацыянал-фашыстамі, і тут жа ён пленуму прапанаваў перавесці абодвух з кандыдатаў у члены Саюза пісьменнікаў, хоць апошнія творча сябе не праявілі”

Але з паяўленнем новага першага сакратара ЦК Кампартыі Беларусі Панцеляймона Панамарэнкі “Справу” на М.Лынькова заводзіць не сталі [4, с.286-288].

4. Платонаў Р.П. “Ворагі народа” – беларускія пісьменнікі //Памяць: Гіст. –дакум. хроніка Мінска. у 4 кн. Кн 3-я. –Мн.: БЕЛТА, 2004 – 736 с.

Так што У.І.Кандраценя у чэрвені 1938 года цудам пазбег арышту, а магчыма і растрэлу за “связь з нацфашыстамі”.

А ўлетку 1939 года ён разам з Усеваладам Краўчанкам, іванам Грамовічам і Рыгограм Нехаём ездзілі ў працяглую камандзіроўку на Украіну.

У 1940 годзе у першым нумары часопіса “Полымя рэвалюцыі” было надрукавана апавяданне У.Кандрацені “Корч”. Сваю станоўчую ацэнку на гэты твор даў Міхась Клімковіч у артыкулах “Агляд апавяданняў 1940 года” (“Полымя рэвалюцыі”, 1941, № 3 і “Белорусская проза за 1940 год” («Советская Белоруссия», 16 апреля 1941 г.).

У першым з гэтых артыкулаў М.Клімковіч падкрэслівае:

“...Апавяданне дае поўнае жыццёвае ўяўленне аб тым чалавеку, аб новых адносінах да працы, якія склаліся ў лепшай перадавой часткі сялянства ў працэсе барацьбы за калектывізацыю (мы ўжо адзначалі, што У.кандраценя быў чалавекам свайго часу-Э.І.). Гэта апавяданне – кавалак жыцця. якое паказана радам трапна знойдзеных мастацкіх дэталей. Чым вылучаецца галоўны герой апавядання Антон з вобразаў калгасніка, створаных у беларускай літаратуры? Перш-на-перш сваёй любоўю да працы. Нават не любоўю, а тым, што праца стала арганічнай патрэбай яго жыцця.. Ён не можа ўявіць сябе без працы, ён зле на перашкоды. Якія не даюць яму магчымасці працаваць на поўную моц. Для Антона праца – і неабходнасць і асалода. Падарваўшыся ў той час, калі ён адзін карчаваў дубовы пень на с ваім полі, Антон не змяніў сваіх адносін да працы” [5, с.112]

5. Клімковіч М. Агляд апавяданняў 1940 года //Полымя рэвалюцыі, 1941. № 3.

Напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны - у 1941 годзе ў часопісу 2полюмя рэвалюцыі” выйшлі два творы У.Кандрацeni. Гэта апавяданне “Мая сястра” (№2) і “Генерал” (№ 3). -

З Чырвонаслабадскай сярэдняй школы, дзе кароткі час ён працаваў настаўнікам, Уладзімір Кандрацeni быў прызваны ў Чырвоную Армію. Служыў ён у Заходняй Беларусі, быў супрацоўнікам армейскай газеты.

У час Вялікай Айчыннай вайны полк, у якім ён быў камандзірам аддзялення, трапіў у акружэнне у раёне горада Полацка, і Кандрацeni аказаўся ў палоне. Яму ўдалося збегчы з нямецкага канлагера і дабрацца дадому..

У ліпені 1942 года Уладзімір Ігнатавіч уступае партызанскі атрад пад камандаваннем Васіля Аляксеевіча Васільева (“Дзядзі Васі”). Праз некаторы час камандзір атрада накіроўвае яго ў Чырвонаслабадскую камсамольска-падпольную групу, якой кіраваў былы франтавік савецка-фінскай вайны Адам Андрэевіч Чыгір (аб гэтым паведамляе кніга “Памяць” Салігорскага раёна). Уладзімір Кандрацeni, які па прапанове в.А.Васільева ўладкаваўся настаўнікам у Чырвонаслабадскую школу, разам з маладымі падпольшчыкамі зырае звесткі аб руху і колькасці немцаў, піша лістоўкі, здабывае для партызанскага атрада зброю і боепрыпасы і дастаўляе іх у лясны масіў “Орлік”, дзе ён базіраваўся. У канцы 1942 года атрад в.А.Васільева разграміў буйны варожы гарнізон у Чырвонай Слабадзе.

У верасні 1942 года камандзір атрада даў У.І.Кандрацeni заданне арганізаваць маладзёжнае падполле ў Слуцку. Для канспірацыі ён ўладкаваўся працаваць дворнікам у сірочым прытулку. Члены падпольнай групы на чале з яе кіраўніком паспяхова выконвалі розныя заданні партызанскага камандавання. Але па даносу правакатара ўся падпольная група была арыштавана і закатавана ў Слуцкім філіяле СД.

Кандрацeni быў расстраляны нямецкімі акупантамі ў Слуцку 23 лютага 1943 года Маці Уладзіміра - Кацярыне Спірыдонаўне цудам удалося забраць цела сына і пахаваць у Смалічах.

Аўтар гэтых радкоў згодзен з наступнай думкай М.А.ўрамчыка:

“Вядома, цяпер, перачытваючы некаторыя апавяданні Уладзіміра Кандрацeni. Можна заўважыць іхнія слабасці у прыватнасці, тагачаснае захапленне прыгранічнай шпіёнаманіяй і выкрыццём разнастайных шкоднікаў у народнай гаспадарцы. Але ўсё гэта было данінай модзе, выдаткамі часу. Нельга ж не ўлічваць і нявобразнасць маладога аўтара

Вельмі добра, што малодшы брат Уладзіміра - генерал-маёр Аляксандр Ігнатавіч Кандрацeni, які жыве ў Маскве, сабраў неапублікаваныя артыкулы і творы брата, а яго пляменніца Наталля Навіцкая збіралася выдаць кнігу аб У.І.Кандрацeni.

Некаторыя крытыкі, у прыватнасці Варлен Бечык і Віктар Каваленка, лічылі, што У.Кандрацeni нечым нагадвае М.Багдановіча. Ён нарадзіўся няпярэдадні смерці выдатнага паэта, не дажыў да 26 гадоў і паспеў выдаць пры жыцці толькі адну кнігу.

Тое, што паспеў зрабіць Уладзімір Кандрацэня, варты таго, каб яго імя назаўсды засталася ў нашай памяці.

Эмануіл Рыгоравіч Іофе, прафесар БДПУ, доктар гістарычных наук. Тэл.2-84-83-79(х.)

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ